

Gramatické formalismy pro ZPJ II

Aleš Horák

E-mail: hales@fi.muni.cz
http://nlp.fi.muni.cz/poc_lingv/

Obsah:

- ▶ Lexikální funkční gramatiky LFG
- ▶ HPSG – Head-driven Phrase Structure Grammar
- ▶ SET – pravděpodobnostní závislostní gramatika
- ▶ Metagramatika systému synt

Úvod do počítačové lingvistiky 7/12

1 / 57

Lexikální funkční gramatiky LFG

Lexikální funkční gramatiky LFG

XLFG project – <http://xlfg.labri.fr>

John sees a man with a telescope 3 CS, 3 FS, 2 Well-Formed FS ✓

Chart Parsing

Constituent Structure

```
graph TD
    S[S] --> NP1[NP]
    S --> VP1[VP]
    NP1 --> pn[pn]
    NP1 --> John[John]
    VP1 --> v[v]
    VP1 --> sees[sees]
    VP1 --> VP2[VP]
    VP2 --> NP2[NP]
    NP2 --> det1[det]
    NP2 --> a1[a]
    NP2 --> N1[N]
    N1 --> cn1[cn]
    N1 --> man[man]
    VP2 --> PP[PP]
    PP --> prep[prep]
    PP --> with[with]
    PP --> NP3[NP]
    NP3 --> det2[det]
    NP3 --> a2[a]
    NP3 --> N2[N]
    N2 --> cn2[cn]
    N2 --> telescope[telescope]
```

Functional Structure

PRED 'TO_SEE < SUBJ.agent, OBJ.patient >'	PRED 'TO_SEE < SUBJ.agent, OBJ.patient >'	PRED 'TO_SEE <
SUBJ [PRED 'JOHN'	MOD { PRED 'WITH < OBJ.object >'	SUBJ [PRED 'JO
number sg	OBJ [PRED 'TELESCOPE'	number sg
gender masc	number sg	gender masc
OBJ [PRED 'MAN'	SUBJ [PRED 'JOHN'	PRED 'MA
number sg	number sg	number sg
gender masc	gender masc	gender masc
POBJ [PRED 'WITH < OBJ.object >'	OBJ [PRED 'MAN'	OBJ [P
OBJ [PRED 'TELESCOPE'	number sg	number sg
number sg	gender masc	MOD { [P
Coherence		O

Úvod do počítačové lingvistiky 7/12

2 / 57

Lexikální funkční gramatiky LFG

XLE web interface – <https://clarino.uib.no/iness/xle-web>

XLE-Web

XLE-Web documentation can be found here.

Grammar: English

Write a sentence (max. 600 characters), ending it with punctuation (. ? or !).
Please observe orthographic conventions, such as capitalization of proper names.
Please do not use XLE-Web for automatic parsing of larger amounts of text. Contact iness@uib.no instead.

Write a sentence

Parse sentence Packed representation Suppress CHECK Show discriminant weights
 Morphemes Tokens Generate Prolog Show XLE messages Suppress complex categories Include non-top F-structures
 GIT update grammar Show unoptimal PREDs only Show discriminants c-structure f-structure

1+1 solutions, 0.017 CPU seconds, 2.924MB max mem, 137 subtrees unified

Discriminants **C-structure** **F-structure**

Selected solutions: 1 of 1

ROOT
 HEADER
 NP
 NPadj
 NPzero PPnp
 N PA NP
 Write a_ NPadj
 NPzero
 N
 sentence

PRED 'Write'
 NTTYPE -1 NSYN proper
 ADJUNCT {
 PRED 'a<[3:sentence]>'
 OBJ NTTYPE NSEM 3 COMMON count
 PERS 3, NUM sg, CASE obl
 PTTYPE sem
 STMT-TYPE header, PERS 3, NUM sg

Lexikální funkční gramatiky LFG

- ▶ LFG, *Lexical Functional Grammar* – Kaplan a Bresnan, 1982
- ▶ dva typy syntaktických struktur
 - vnější, **c-struktura** – viditelná hierarchická organizace slov do frází
 - vnitřní, **f-struktura** – abstraktnější struktura gramatických funkcí, které tvoří hierarchii komplexních funkčních struktur

důvod:

- různé přirozené jazyky se významným způsobem odlišují v **organizaci fráze**, v pořadí a způsobech realizace gramatických funkcí
- abstraktnější, **funkcionální** organizace jazyků se odlišuje mnohem méně v mnoha jazycích se např. objevují gramatické funkce *podmětu*, *předmětu* atd.

Lexikální funkční gramatiky LFG – pokrač.

- ▶ **L** = vztahy mezi jazykovými formami, např. mezi aktivními a pasivními formami slovesa, jsou zobecněním struktury **lexikonu**, ne transformačními operacemi, derivujícími jednu formu z druhé
- ▶ **F** = **funkcionální teorie** – gramatické vztahy, jako je podmět, předmět atd., jsou základními konstrukty, a nejsou definovány pomocí konfigurace frázové struktury, nebo sémantických pojmů typu Agent a Patient
- ▶ v **LFG** – pro reprezentaci **funkcionální syntaktické informace** je vhodné definovat hierarchickou strukturu jazykových jednotek, avšak *vynucená linearizace* pořádku těchto struktur *není vhodná*

Syntaktické úrovně LFG

- ▶ dvě syntaktické úrovně:
 - **složková struktura** (*c-structure, constituent structure*) – zachycuje frázovou dominanci a prioritu a je reprezentována jako **strom** frázové struktury (CFG strom)
 - **funkcionální struktura** (*f-structure*) – zachycuje syntaktickou strukturu typu predikát-argumenty a je reprezentována *maticí dvojic atribut-hodnota*
nabízí jednotnou reprezentaci syntaktické informace abstrahující od detailů struktury fráze a lineárního pořádku
- f-struktura obsahuje soubor atributů:
 - **příznaky** – čas, rod, číslo, ...
 - **funkce** – PRED, SUBJ, OBJ, jejichž hodnoty mohou být jiné f-struktury
- ▶ vztah mezi c-strukturami (stromy) a odpovídajícími f-strukturami:

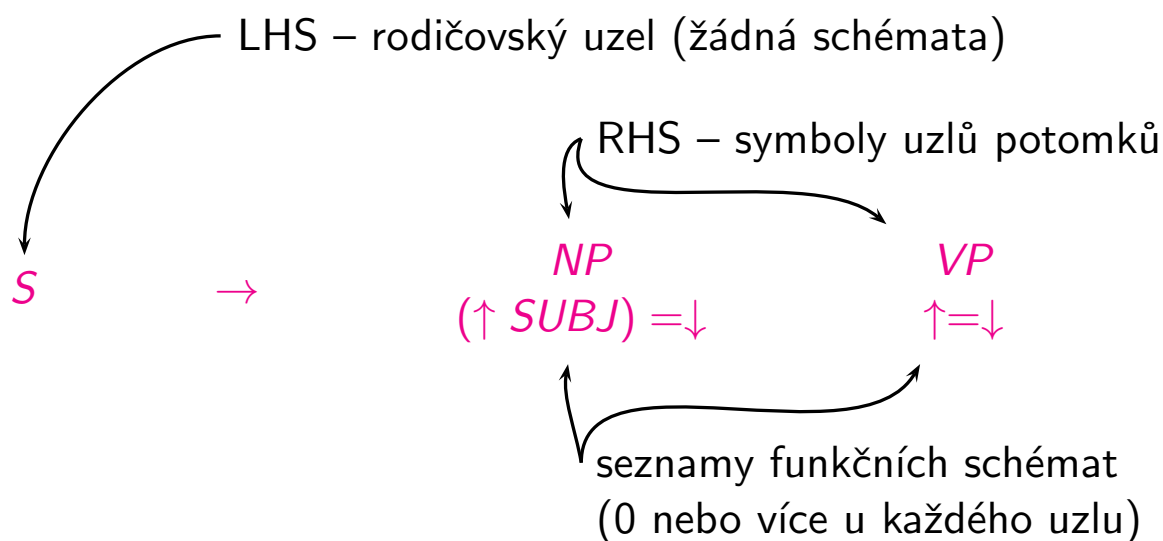
projekce $\phi : \{\text{uzly stromu c-struktury}\} \rightarrow \{\text{f-struktury}\}$

vyjádřená **funkčními schématy**

LFG – c-struktura

LFG pravidla:

- ▶ klasická CF pravidla
- ▶ plus **funkční schémata** – výrazy pracující se symboly na pravé straně pravidel (za \rightarrow , RHS)

LFG – pravidla

příklady:

$$S \rightarrow \quad NP \quad \quad VP$$

$$(\uparrow SUBJ) = \downarrow \quad \uparrow = \downarrow$$

$$VP \rightarrow \quad V \quad \quad (NP)$$

$$\uparrow = \downarrow \quad (\uparrow OBJ) = \downarrow$$

$$NP \rightarrow \quad (DET) \quad \quad N$$

$$\uparrow = \downarrow \quad \uparrow = \downarrow$$

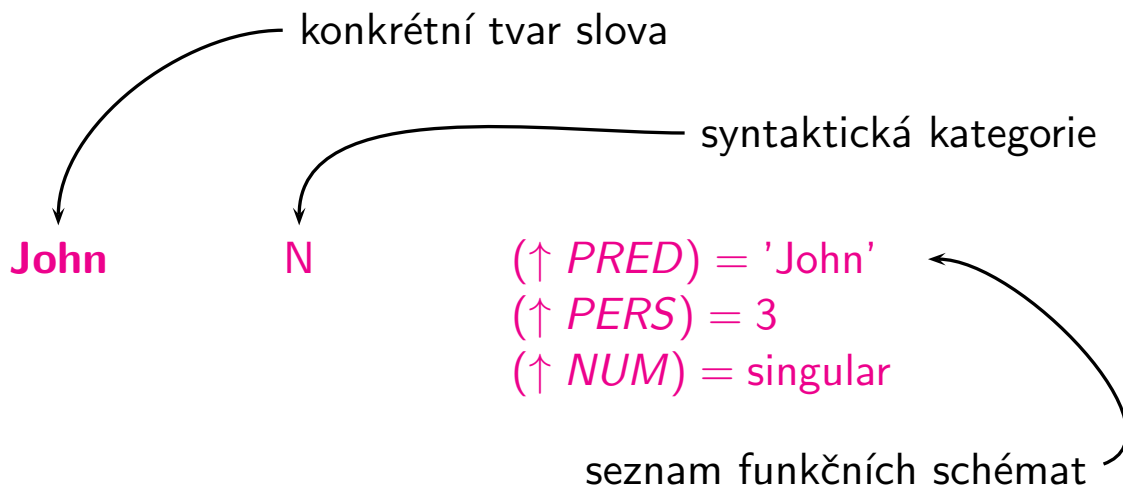
výrazy $(\uparrow SUBJ) = \downarrow$, $\uparrow = \downarrow$ a $(\uparrow OBJ) = \downarrow$ jsou *funkční schémata*

LFG – lexikon

lexikon také obsahuje funkční schémata

položka lexikonu:

1. konkrétní tvar slova
2. syntaktickou kategorii
3. seznam funkčních schémat

LFG – lexikon – pokrač.

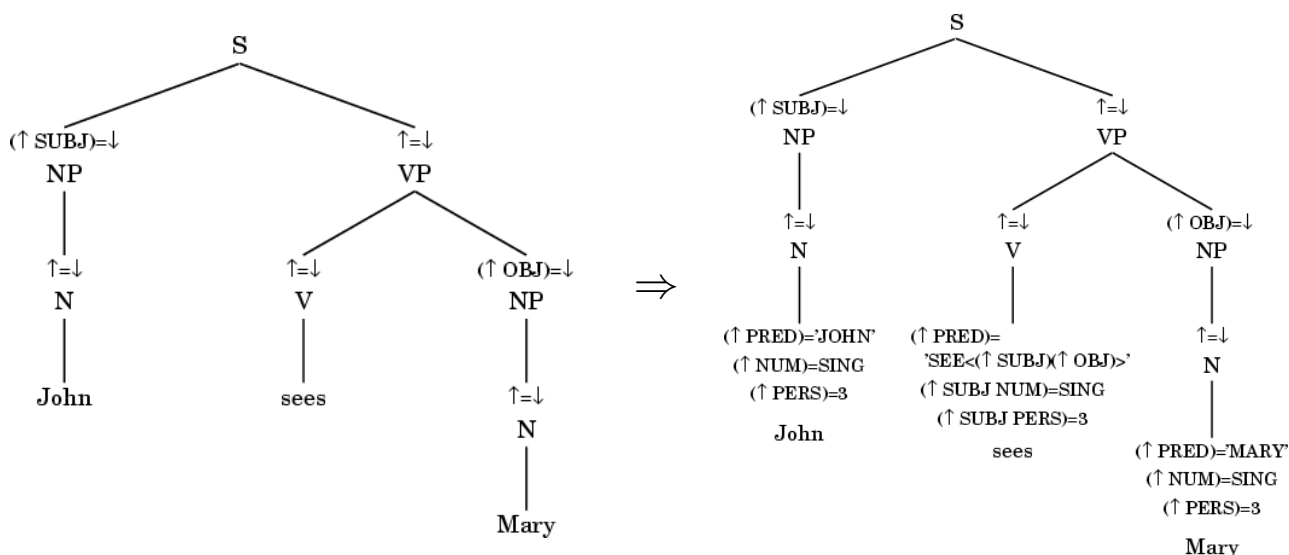
příklady:

John	N	(↑ <i>PRED</i>)	=	'JOHN'
		(↑ <i>NUM</i>)	=	SING
		(↑ <i>PERS</i>)	=	3
sees	V	(↑ <i>PRED</i>)	=	'SEE<(↑ <i>SUBJ</i>)(↑ <i>OBJ</i>)>'
		(↑ <i>SUBJ NUM</i>)	=	SING
		(↑ <i>SUBJ PERS</i>)	=	3
Mary	N	(↑ <i>PRED</i>)	=	'MARY'
		(↑ <i>NUM</i>)	=	SING
		(↑ <i>PERS</i>)	=	3

LFG – konstrukce c-struktury

informace v c-struktuře:

- ▶ hierarchická struktura větných členů
- ▶ funkční anotace (funkční schémata převedená do stromu) – po jejich interpretaci získáme výslednou f-strukturu

LFG – f-struktura

$$f_n \left[\begin{array}{c} A \\ F \\ H \end{array} \quad f_m \left[\begin{array}{cc} B & C \\ D & E \end{array} \right] \right]$$

grafický zápis:

matice atribut-hodnota (*attribute-value matrix*, AVM) – levé sloupce jsou atributy, pravé sloupce hodnoty (symboly, podřazené f-struktury nebo sémantické formy)

funkční rovnice a f-struktury:

$$(f_p \text{ ATT}) = \text{VAL}$$

v f-struktuře f_p je řádek, kde
atribut je **ATT**
a jeho hodnota je **VAL**

funkční rovnice mohou být **splněny** nebo **nesplněny** (*true/false*)

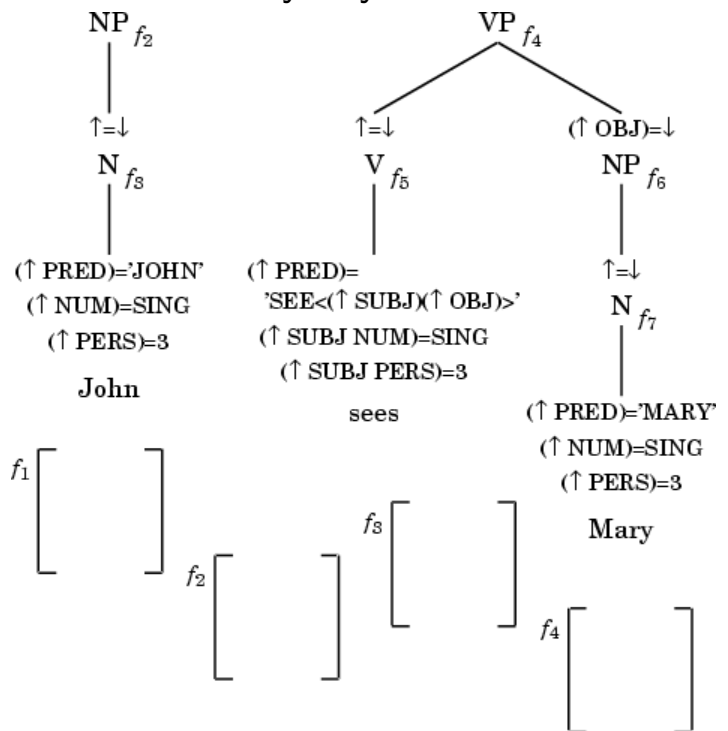
LFG – instanciaci hodnot

Instanciaci hodnot

1. doplňuje hodnoty metaproměnných \uparrow a \downarrow
2. transformuje schémata na **funkční rovnice** – výrazy získané z f-struktur

grafický zápis – f-struktura
v hranatých závorkách []

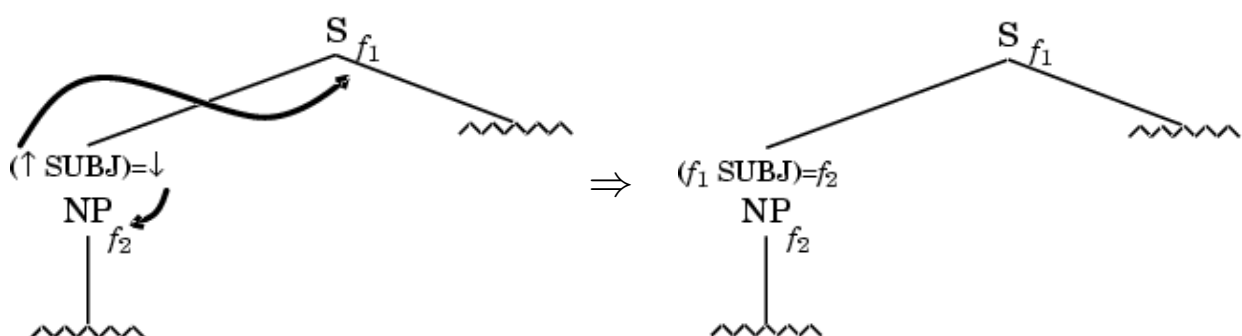
každý uzel c-struktury má
k sobě připojenou matici
f-struktury, které se označují
indexy f_i

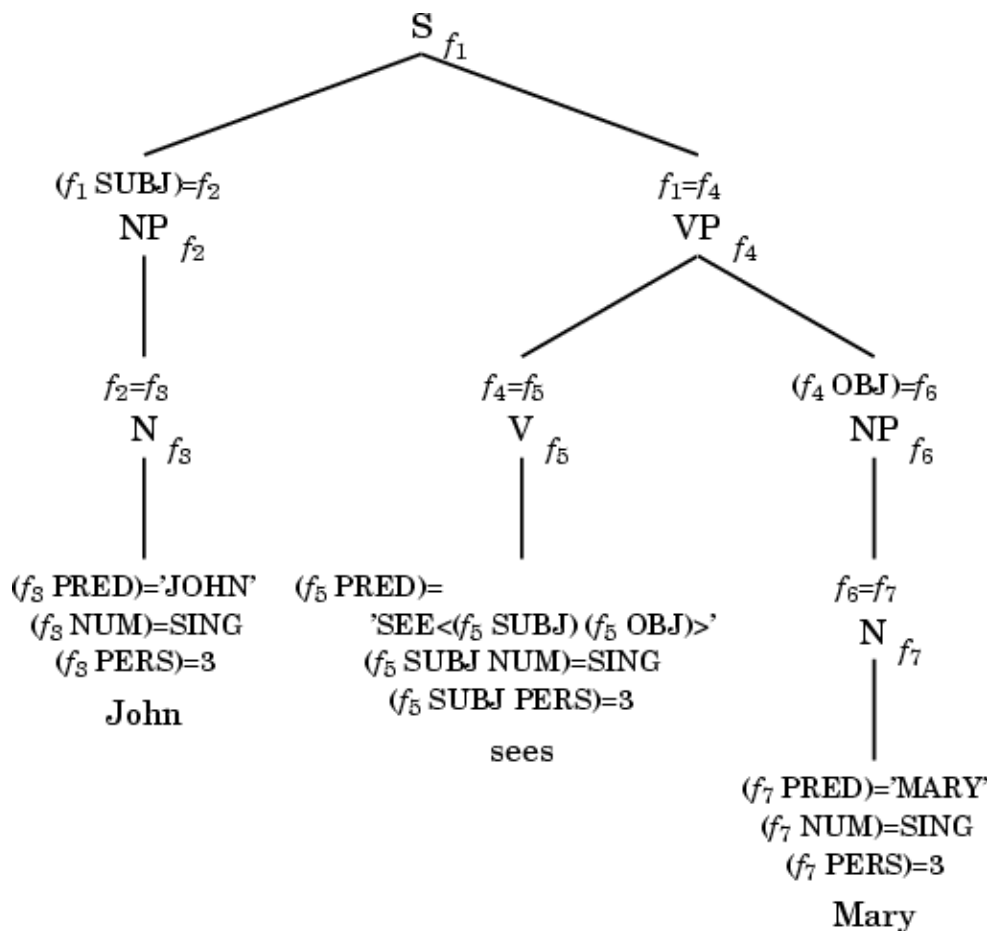

LFG – doplnění hodnot metaproměnných

\uparrow a \downarrow (**metaproměnné**) se odkazují na f-struktury
je potřeba najít správné proměnné f_i na místa šipek

- ▶ \downarrow – metaproměnná **EGO** nebo **SELF** – odkazuje na f-strukturu uzlu nad schématem
- ▶ \uparrow – metaproměnná **MOTHER** – odkazuje na f-strukturu rodičovského uzlu vzhledem k uzlu nad schématem

LFG – funkční popis

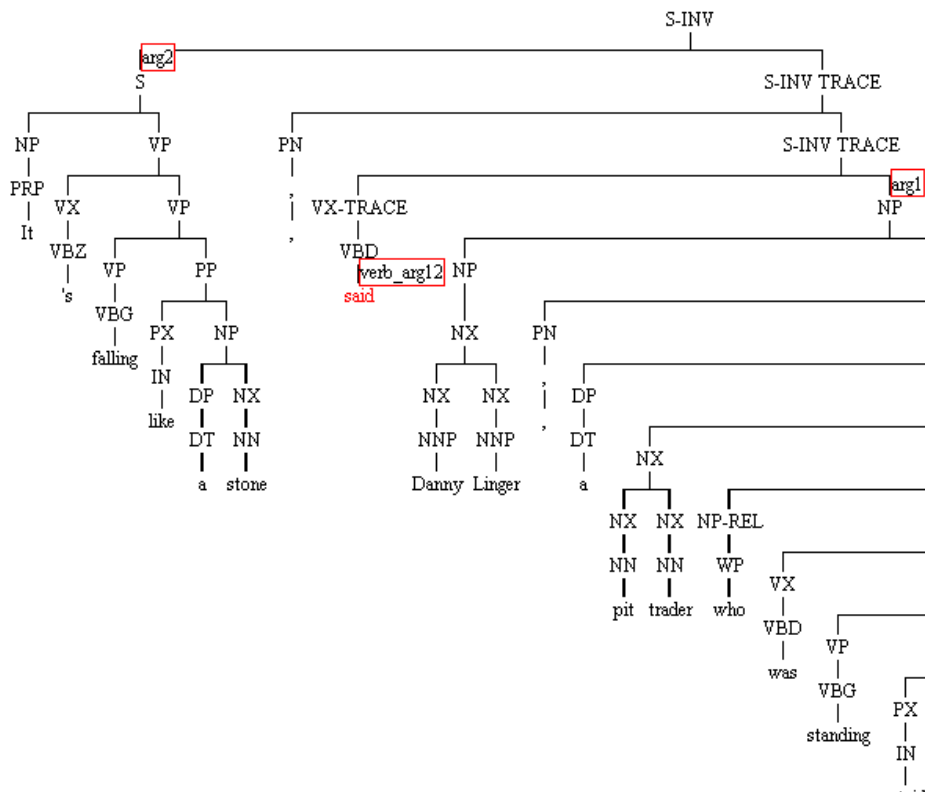
funkční popis = množina všech instanciovaných funkčních rovnic stromu vlastní konstrukce f-struktury pracuje pouze s tímto funkčním popisem
funkční popis předchází větě:

a. $(f_1 \text{ SUBJ}) = f_2$	i. $(f_5 \text{ SUBJ NUM}) = \text{SING}$
b. $f_3 = f_2$	j. $(f_5 \text{ SUBJ PERS}) = f_3$
c. $(f_3 \text{ PRED}) = 'JOHN'$	k. $(f_4 \text{ OBJ}) = f_6$
d. $(f_3 \text{ NUM}) = \text{SING}$	l. $f_6 = f_7$
e. $(f_3 \text{ PERS}) = f_3$	m. $(f_7 \text{ PRED}) = 'MARY'$
f. $f_1 = f_4$	n. $(f_7 \text{ NUM}) = \text{SING}$
g. $f_4 = f_5$	o. $(f_7 \text{ PERS}) = f_3$
h. $(f_5 \text{ PRED}) = 'SEE<(f_5 \text{ SUBJ})(f_5 \text{ OBJ})>'$	

HPSG – Head-driven Phrase Structure Grammar

English Resource Grammar <http://moin.delph-in.net/wiki/ErgTop>

Enju <https://mynlp.is.s.u-tokyo.ac.jp/enju/>

HPSG – Head-driven Phrase Structure Grammar

- ▶ HPSG, **Head-driven Phrase Structure Grammar** – Pollard & Sag, 1994
- ▶ navazuje na Gazdar, **Generalized Phrase Structure Grammar**, 1985
- ▶ **lexikalizovaná** teorie generativní gramatiky přirozeného jazyka
- ▶ *neterminály* CFG jsou nahrazeny **příznakovými strukturami**
- ▶ založená na **omezeních** (constraints)
- ▶ modeluje jazyk pomocí **deklarativních omezení** typovaných struktur. Pro vyhodnocení omezení se používá **unifikace** mezi příznakovými strukturami.
- ▶ **příznaky** jsou propojeny pomocí **strukturního sdílení**, tedy předáváním proměnných mezi podstrukturami dané struktury
- ▶ HPSG je **nederivační**, na rozdíl od jiných formalismů, kde jsou různé úrovně syntaktické struktury sekvenčně odvozovány pomocí transformačních operací

HPSG – Head-driven Phrase Structure Grammar – pokrač.

- ▶ gramatika je v HPSG modelována pomocí **uspořádaných příznakových struktur**, které korespondují s typy výrazů přirozeného jazyka a jejich částmi
- ▶ cílem teorie je detailní specifikace, které příznakové struktury jsou **přípustné**
- ▶ příznakové struktury definují **omezení**
hodnoty příznaků mohou být jednoho ze čtyř typů
 - atomy
 - příznakové struktury
 - množiny příznakových struktur ($\{\dots\}$)
 - nebo seznamy příznakových struktur ($\langle\dots\rangle$)

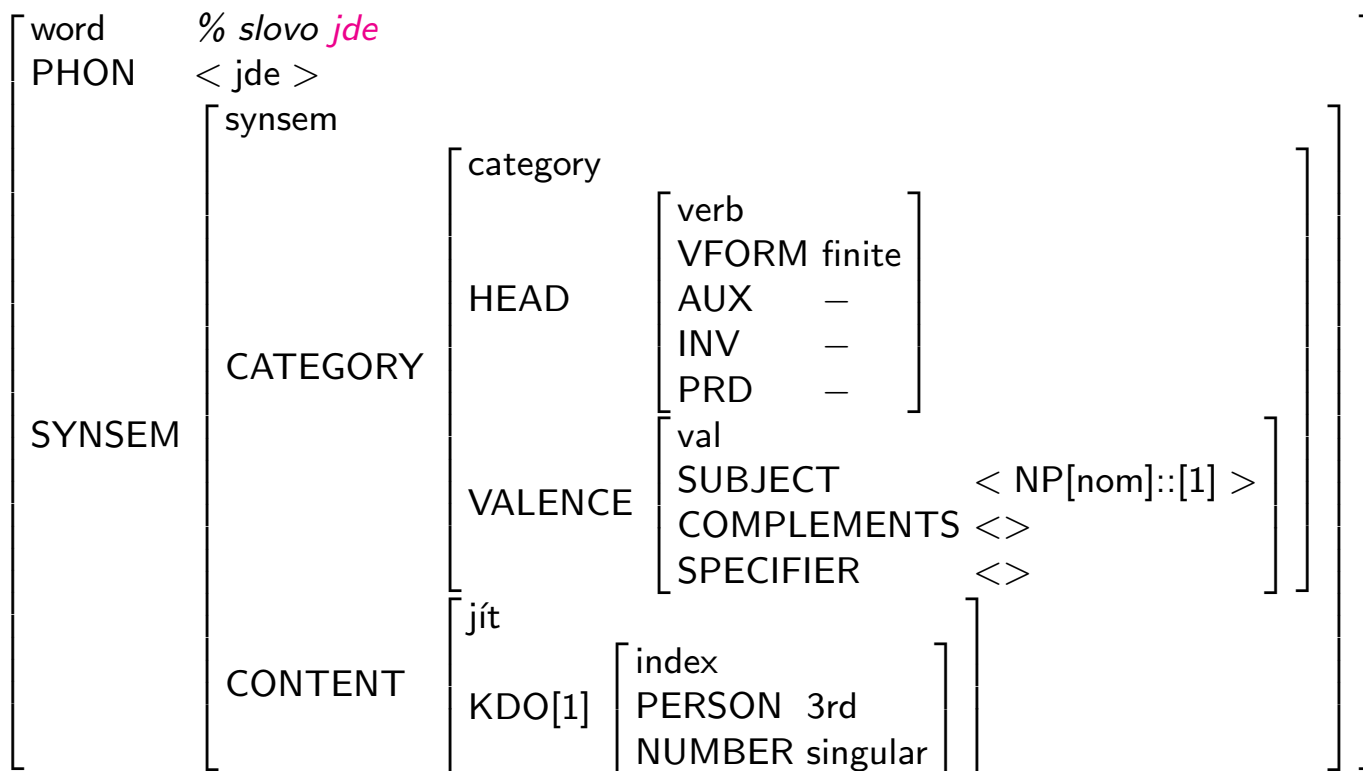
Lexikální hlava

- ▶ **slova** (lexikální položky) obsahují **hodně informací** – podle psycholingvistiky se podobá *zpracování v lidském mozku*
- ▶ **lexikální hlava** – základní prvek frázové struktury HPSG
lexikální hlava = jedno slovo, jehož položka specifikuje informace, které určují základní gramatické **vlastnosti fráze**, kterou hlava zastupuje
gramatické vlastnosti zahrnují:
 - morfologické informace (part-of-speech, POS)
N zastupuje NP, VP zastupuje S, V zastupuje VP
 - relace závislosti (např. valenční rámec slovesa)
- ▶ lexikální hlava obsahuje také klíčové **sémantické informace**, které sdílí se zastupovanou frází

HPSG struktury

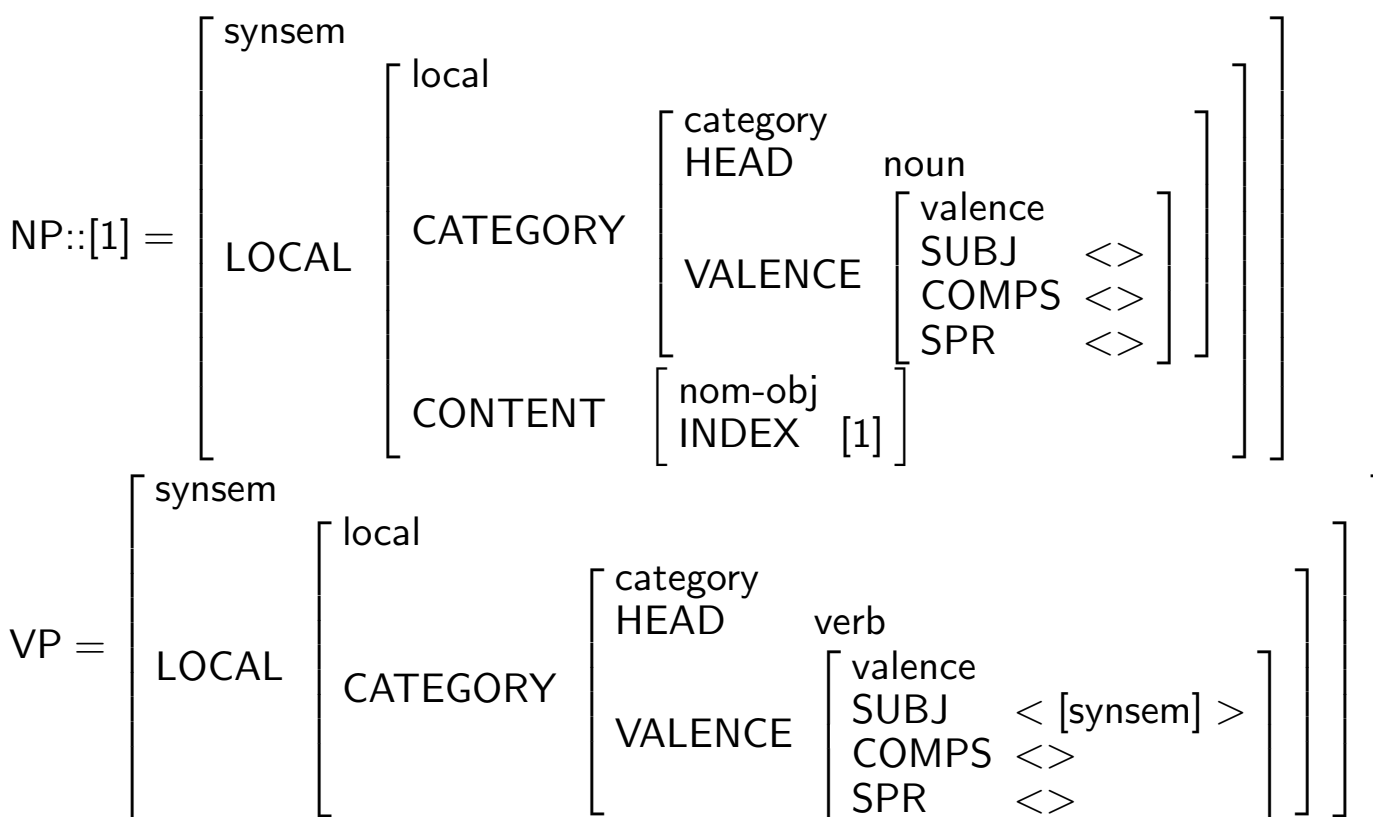
HPSG struktury jsou **typované příznakové struktury**

zapisují se pomocí AVM – **příznaky** velkými písmeny, **typy** malými

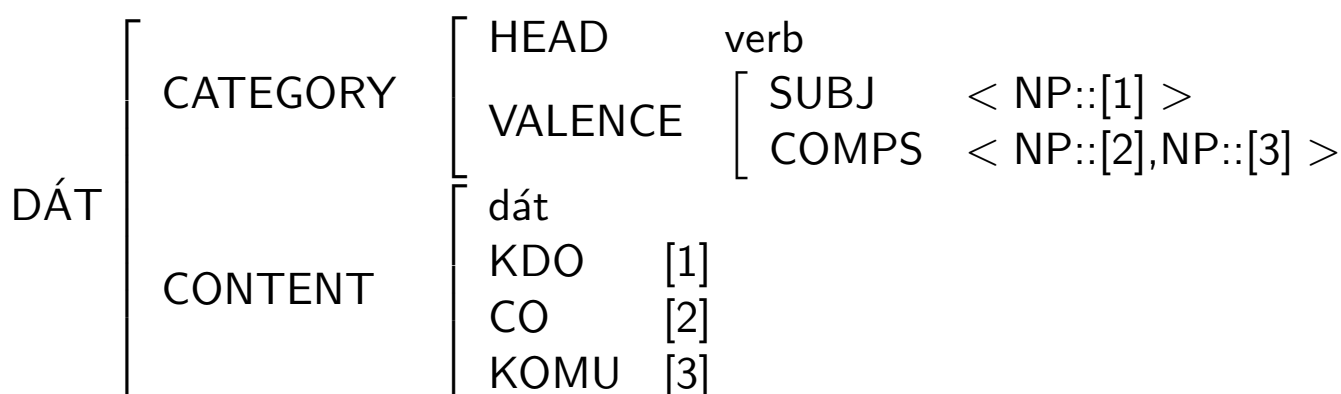
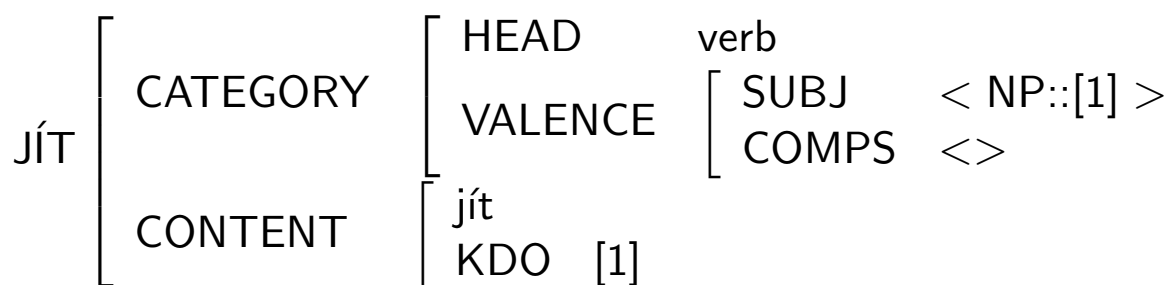
Syntaktické kategorie

symboly **syntaktických kategorií** – zkratky určitých příznakových popisů:

Lexikální položky

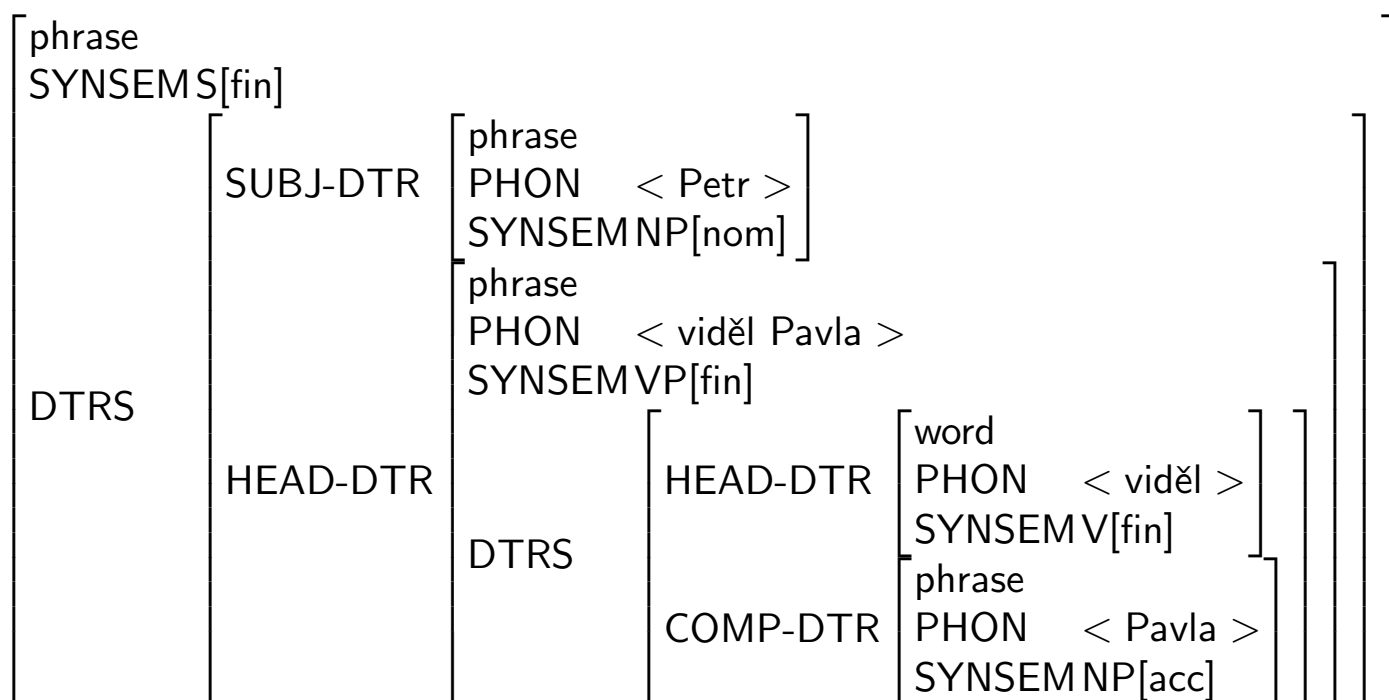
velké množství akcí je v **lexikonu**:

Fráze

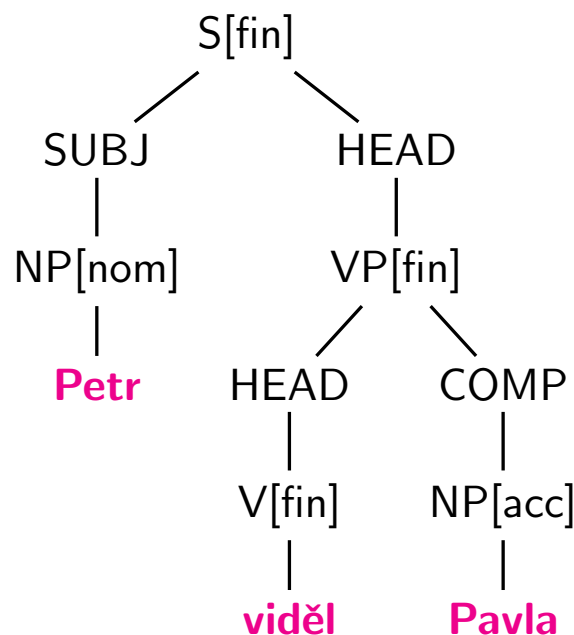
reprezentace **frází** – v HPSG obdoba reprezentace **slov**

navíc příznak **DAUGHTERS** – struktura členů fráze

Fráze – pokrač.

pro snazší čtení popisů frází používáme **stromový zápis**:

ve skutečnosti se ovšem jedná o **příznakovou strukturu**, ne strom!

Dobře utvořené příznakové struktury

dobře utvořené příznakové struktury musí splňovat **omezení daná gramatikou**

příznaková struktura je **dobře utvořená** ⇔:

- ▶ každý uzel splňuje **omezení geometrie příznaku**
- ▶ každá uzel vstupního slova splňuje **omezení** některé **lexikální položky**
- ▶ každý frázový uzel splňuje **frázová omezení** – *omezení přímé dominance* (immediate dominance, viz dále), *omezení hlavových příznaků* (head feature), *valenční omezení*, ...

omezení geometrie příznaku specifikují:

- ▶ s jakými **typy** se pracuje
- ▶ jaká je použitá **typová hierarchie** – který typ je podtypem jiného typu
- ▶ pro každý typ – jaké příznaky přísluší tomuto typu
- ▶ pro každý typ a každý příznak – jakých typů mohou být hodnoty tohoto příznaku

HPSG – deklarace typu

pro popis omezení geometrie příznaku se používají **typové deklarace**:

```
category: [HEAD: head, VALENCE: valence]
```

```
head    # příznaková struktura složená z příznakových struktur
```

```
  noun: [CASE: case]
```

```
  verb: [VFORM: vform, AUX: boolean, INV: boolean]
```

```
  prep: [PFORM: pform]
```

```
  ...
```

```
vform   # jednoduchý příznak, forma slovesa – možné hodnoty:
```

```
  fin    # určitý tvar slovesa
```

```
  inf    # neurčitý tvar slovesa – infinitive
```

```
  ...
```

```
case    # jednoduchý příznak, gramatický pád
```

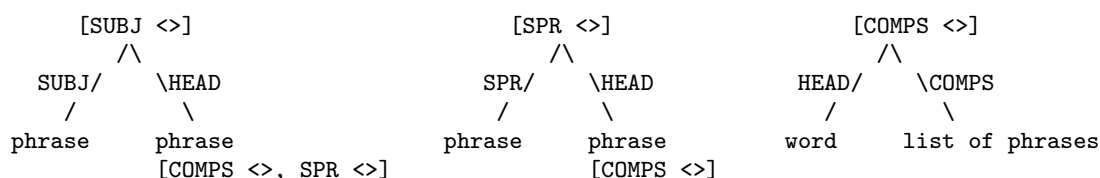
```
  nom    # 1. pád, nominativ
```

```
  acc    # 4. pád, akuzativ
```

```
  ...
```

HPSG – dobře utvořená slova a fráze

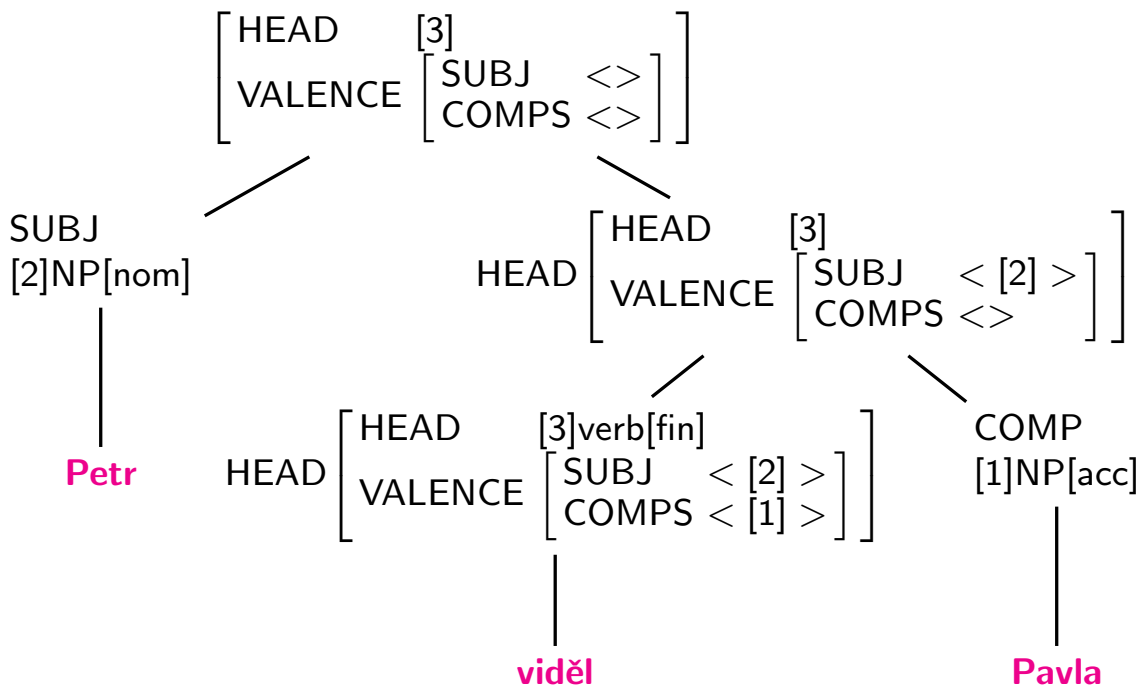
- ▶ každé vstupní **slovo** musí splňovat některou **lexikální položku**
- ▶ **fráze** musí splňovat **frázová omezení** (constraints):
 - **omezení přímé dominance** – každá fráze musí odpovídat jednomu ze schémat – schéma *head-subject*, schéma *head-specifier*, schéma *head-complement*, ...

- **omezení hlavových příznaků** – pro každou frázi, která má hlavu, musí být hlavové příznaky fráze shodné s hlavovými příznaky potomka, který je hlavou
- **valenční omezení** – pro každý z valenčních příznaků (SUBJECT, COMPLEMENTS, ...) – hodnota příznaku na hlavové frázi musí odpovídat hodnotě na potomku, který je hlavou, minus ty příznaky, které jsou splněny některým z nehlavových potomků

Dobře utvořené příznakové struktury

omezení ve větě 'Petr viděl Pavla.':

Syntaktický analyzátor SET

Syntactic Engineering Tool, autor Vojtěch Kovář

- ▶ důraz na **jednoduchost** v návrhu i v použití
- ▶ některé syntaktické jevy jsou lépe **rozpoznatelné** než jiné
- ▶ nejprve určíme **snadnější vztahy**, dále pokračujeme **složitějšími**

Principy:

- ▶ využití principů **parciální analýzy** pro analýzu úplnou
- ▶ pravidlový systém – množina **vzorků** (patterns)
- ▶ **pattern matching** – vyhledávání vzorků v textu

SET – jazyk pro definici pravidel

Každé **pravidlo** obsahuje dvě části – **šablonu** a **akce**

- ▶ **šablona** určuje, **co** se v textu má hledat
- ▶ **akce** určují, jaké **syntaktické vztahy** mají být vyznačeny
- ▶ a morfologické **shody**
- ▶ **pravděpodobnostní ohodnocení** nalezených vzorků – délka, pravděpodobnost pravidla

Příklady pravidel:

```
prep ... noun          AGREE 0 2 c MARK 2 DEP 0 PROB 500
verb ... comma conj ... verb ... bound          MARK 2 7 <relclause>
```

SET – příklady pravidel

Podmínka pro **jedno slovo**:

```
(lemma world)
(word and|or|so)
(tag k[123] .*c2)
```

Podmínka pro **více slov**:

```
noun ... noun2

$C1 (word and) $C2
MATCH $C1(tag) $C2(tag)
k1 k1
k2 k2
END
```

SET – příklady pravidel

Alias:

CLASS vpart (word by|bychom|byste|bych|bys)

CLASS noun (tag k1)

CLASS noun2 (tag k1c2)

Akce:

- ▶ **MARK** – vyznačuje závislosti a frázové prvky
- ▶ **DEP** – doplnění MARK, udává závislost
- ▶ **HEAD** – doplnění MARK, udává hlavu frázového prvku
- ▶ **AGREE** – požadavek na shodu (g/n/c)
- ▶ **PROB** – udává pravděpodobnostní váhu pravidla

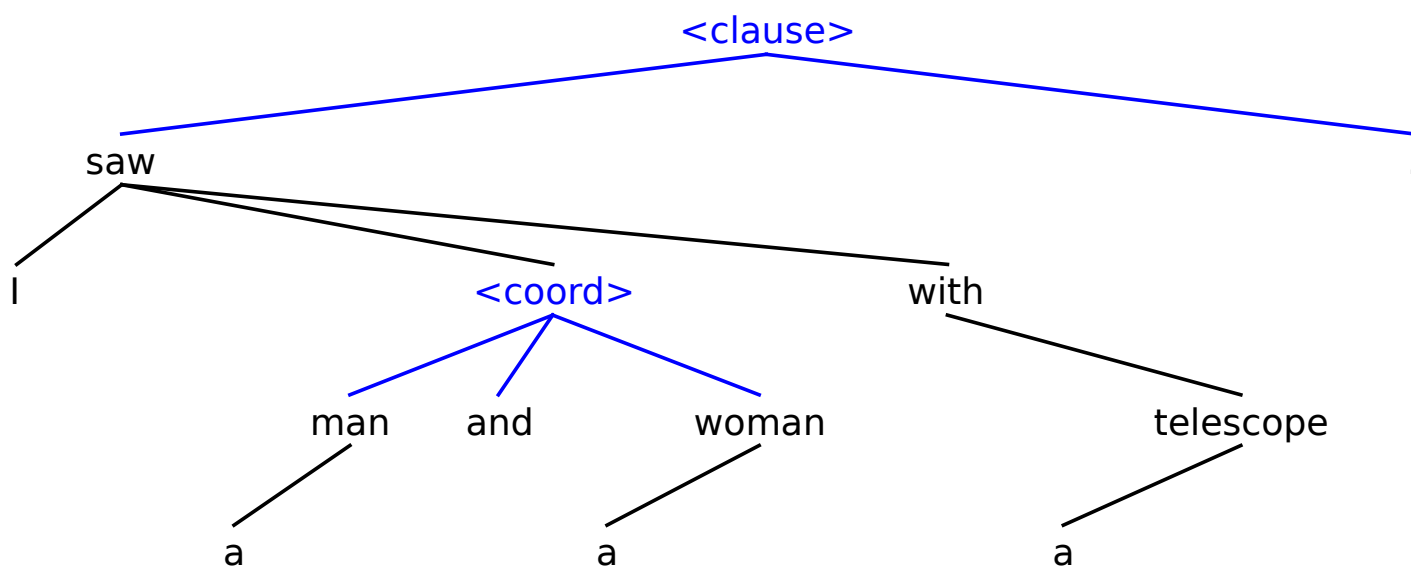
SET – výstup analýzy

hybridní stromy – kombinují **závislostní** a **složkové** prvky

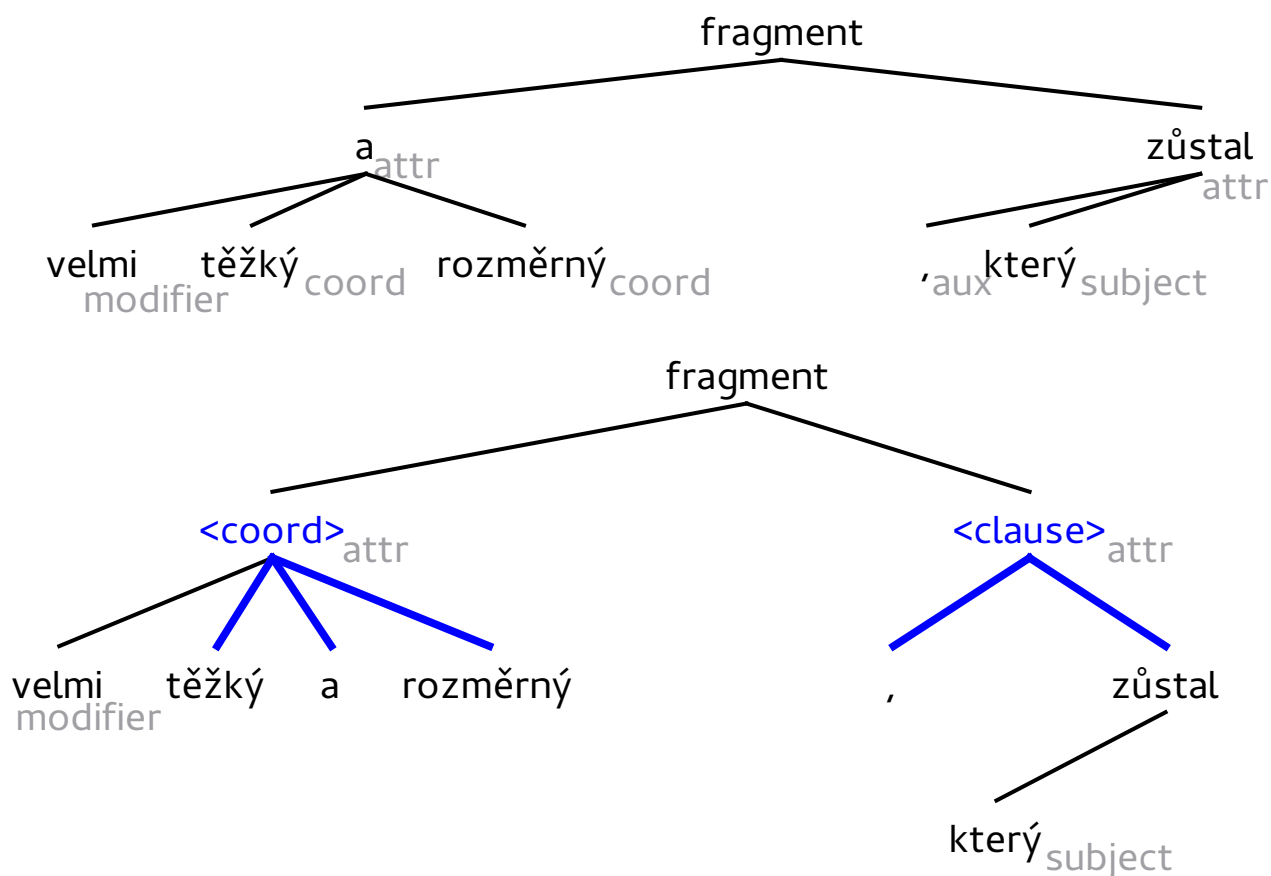
- ▶ **čitelnější** pro člověka
- ▶ rozlišování složkových a závislostních jevů je **výhodou** při analýze
- ▶ možnost **převodu** do čistě závislostního i čistě složkového formátu

Na výstupu analýzy je vždy **jediný strom**, možnost výpisu **všech nalezených vzorků** – zachycení možné víceznačnosti

Hybridní strom – příklad

Hybridní a závislostní strom

SET – implementace

Technické detaily

- ▶ implementace v jazyce **Python**
- ▶ **objektový model** věty, pravidel a syntaktických vztahů
- ▶ ucelený **soubor pravidel** pro analýzu syntaxe **češtiny**
- ▶ gramatiky pro **angličtinu**, **slovenštinu**
- ▶ specializované gramatiky pro **extrakce informací**, **opravy chyb** (interpunkce), ...
- ▶ 3000 řádků kódu, **70 pravidel**

Funkce:

- ▶ analýza **morfologicky označovaného textu**
- ▶ výstup ve formě různých typů **stromů**, **frází** a **kolokací**
- ▶ reprezentace **víceznačnosti**
- ▶ grafická **vizualizace** výstupu

SET – přesnost a rychlost

Rychlost:

- ▶ asymptoticky $O(R N^2 \log(R N^2))$
- ▶ v praxi 0.14 sekundy na větu

Přesnost závislostního výstupu (vzhledem k PDT, SET v0.3):

Testovací sada	Přesnost – průměr	Přesnost – medián
PDT e-test	76,14 %	78,26 %
BPT2000	83,02 %	87,50 %
PDT50	92,68 %	94,99 %

<http://nlp.fi.muni.cz/projekty/set/>

Metagramatika systému synt

3 formy (meta)gramatiky: [▶ ukázka](#)

▶ metagramatika (G1)

- ▶ pravidla s kombinatorickými konstrukty + globální omezení pořadí
- ▶ akce (= gramatické testy + kontextové akce)
- ▶ česká lingvistická tradice – závislostní struktury, kontrola shody, pravidla pro pořadí slov, ...

▶ generovaná gramatika (G2)

- ▶ bezkontextová pravidla
- ▶ akce

▶ expandovaná gramatika (G3)

- ▶ jen bezkontextová pravidla

The screenshot shows the GrammarView application with three panels displaying grammar rules:

- G1 - metagrammar:** Contains rules for coordinating and ordering lists, such as `voi_list -> VOI` and `volvb12_list --> order(vol_list, VB12)`. It includes comments in Czech like `/* muset a chtit */` and `/* budu muset a budu chtit */`.
- G2:** Contains rules for propagating cases and handling pronouns, such as `prep -> PREP` and `pn -> prep nnp`. It includes comments like `/* musel bych */` and `/* z mesta */`.
- G3:** Contains a large list of rules for expanding the grammar, such as `prep1 -> prepn1 conjgconj prep1` and `prep2 -> prepn2 conjgconj prep2`. It includes comments like `/* on ten (Petr je pekny...) */` and `/* ten (Petr je pekny...) */`.

At the bottom of the application, there is a status bar with the following information:

- Close
- Clicked Line: 763
- File: /mnt/scsi-5/nlp/projekty/grammar_workbench/synt/synt/grammars/synt.g1

Metagramatika – kombinatorické konstrukty

kombinatorické konstrukty se používají pro generování variant pořadí daným terminálů a neterminálů

hlavní kombinatorické konstrukty:

- ▶ **order()** generuje všechny možné permutace zadaných komponent
- ▶ **first()** argument musí být na prvním místě
- ▶ **rhs()** doplní všechny pravé strany svého argumentu

```
/* budu se ptát */
```

```
clause ==> order(VBU,R,VRI)
```

```
/* který ... */
```

```
relclause ==> first(relprongr) rhs(clause)
```

Metagramatika – globální omezení pořadí

globální omezení pořadí zakazuje některé kombinace pořadí preterminálů

%enclitic – které preterminály jsou brány jako **příklonky**

%order – zajišťuje dodržení precedence zadaných preterminálů

```
/* jsem, bych, se */
```

```
%enclitic = (VB12, VBK, R)
```

```
/* byl — četl, ptal, musel */
```

```
%order VBL = {VL, VRL, VOL}
```

Metagramatika – úrovně pravidel

- ▶ používá se pro **ohodnocení** výstupních stromů pro jejich **třídění**
- ▶ doplněk trénování na **stromových korpusech** (6.000 vět)
- ▶ zadané **lingvistou** – specialistou na vývoj gramatiky
- ▶ **základní úroveň** – 0, **vyšší úrovně** – méně frekventované fenomény
- ▶ pravidla vyšších úrovní mohou být v průběhu analýzy **zapnuté/vypnuté**

```
3:np -> adj_group
      propagate_case_number_gender($1)
```

Gramatika G2 – kontextové akce

- ▶ gramatické **testy na shody** – pád, rod, číslo
- ▶ **testy na zanoření vedlejších vět** – test_comma
- ▶ akce pro specifikaci **závislostních hran**
- ▶ akce **typové kontroly** logických konstrukcí

```
np -> adj_group np
      rule_schema($@, "lwtx(awtx(#1) and awtx(#2))")
      rule_schema($@, "lwtx([[awt(#1),#2],x])")
```

rule_schema – schéma pro tvorbu logické konstrukce ze subkonstrukcí

projdou jenom kombinace, které **typově vyhovují** danému schématu

Expandovaná gramatika G3

- ▶ překlad testů na shody do CF pravidel
- ▶ v češtině – 7 gramatických pádů, dvě čísla a 4 rody → 56 možných variant pro plnou shodu mezi dvěma prvky

počty pravidel

metagramatika G1	253
gramatika G2	3091
expandovaná gramatika G3	11530

Výstupy syntaktické analýzy

synt nabízí více možností zpracování výsledných struktur:

- ▶ **syntaktické stromy** (varianty: technická/lingvistická, uspořádané/neuspořádané) [▶ ukázka](#)
- ▶ struktura **chart** – komprimovaný les všech stromů [▶ ukázka](#)
- ▶ **závislostní graf** – graf všech závislostí vytvořených akcemi [▶ ukázka](#)
- ▶ seznamy **frází** v dané větě, získané přímo ze struktury **chart** [▶ ukázka](#)
- ▶ částečné **zjednoznačnění morfologických značek** na vstupu [▶ ukázka](#)
- ▶ převod na **logické konstrukce TIL** [▶ ukázka](#)

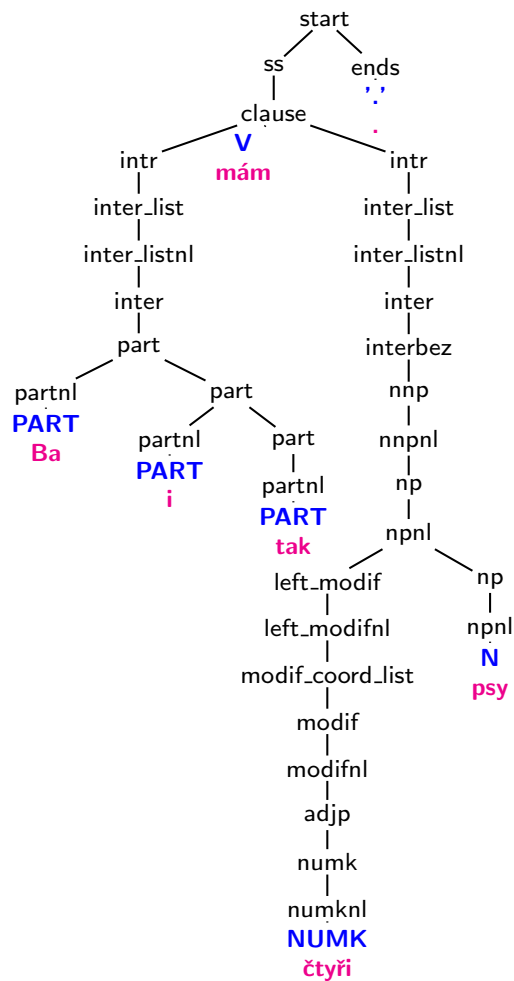
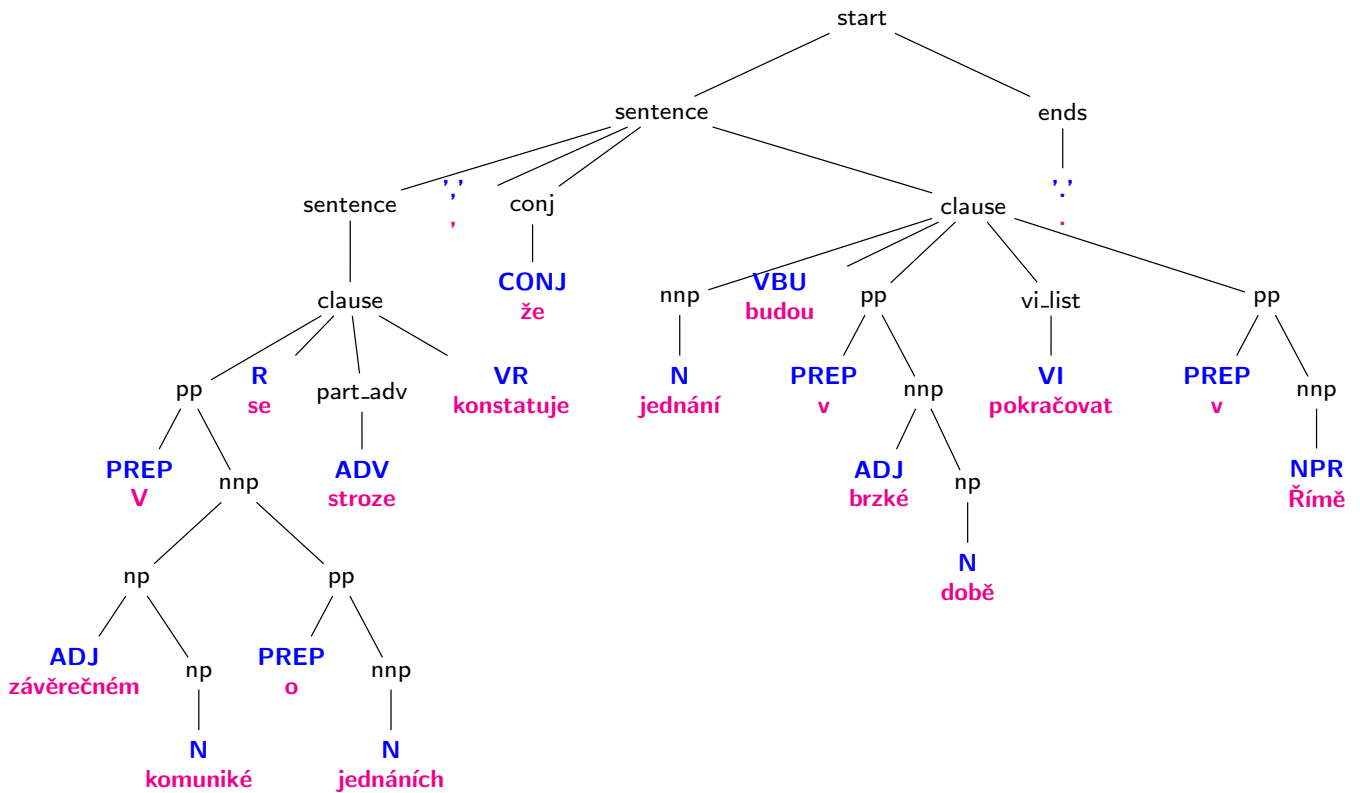
manuál ke **GDW** – Grammar Development Workbench

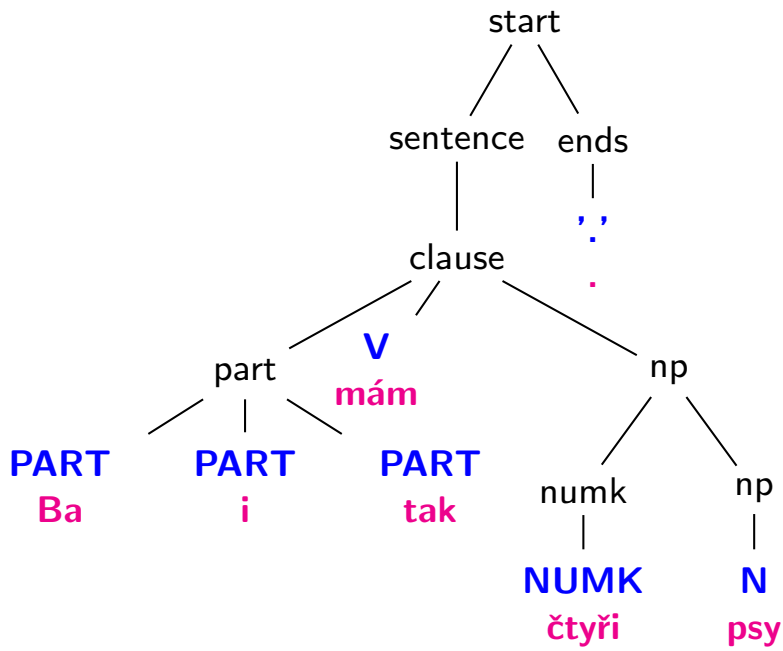
http://nlp.fi.muni.cz/projekty/grammar_workbench/manual/

DEMO: **wwsynt** – webové rozhraní k syntu

<http://nlp.fi.muni.cz/projekty/wwsynt/>

V závěrečném komuniké o jednáních se stroze konstatuje, že jednání budou v brzké době pokračovat v Římě.

← Zpět

ChartView Phraselist3 / 1

Phraselist3 / 1 REANALYZED

File Select Sort View Closed Ranges Help

0 ... 16 7346 / 7346

Fix Edge

```

->422: (5980,505) 0 10 clause -> intr vgcastr intr vbiasr intr { IS } intr .
5980: (5981,7262) 9 10 clause -> intr vgcastr intr vbiasr intr .{ IS } intr .
505: (-1,47)(-1,506) 0 9 intr -> .{ inter_list } .
  
```

clause

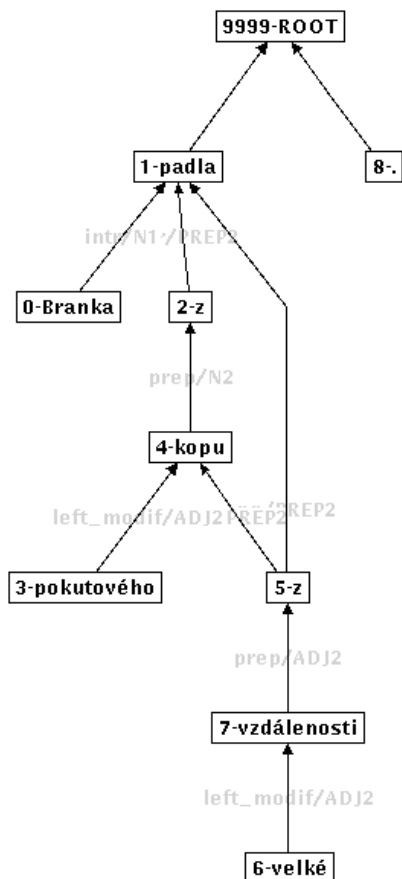
Select 0 / 649

- left_modifnl -> modif_coord
- modif -> modifnl
- modif -> modifnl conjconj m
- modif_coord_list -> modif
- modifnl -> pre_adj adjp
- modifnl -> adjp
- nnp -> nnpnl conjconj nnp
- nnp -> nnpnl
- nnpnl -> np
- np -> nnpnl conjconj np

INFO: Closed edges ranges displayed.

← Zpět

Branka padla z pokutového kopu z velké vzdálenosti.

◀ Zpět

np: *Tyto normy se však odlišují nejen v rámci různých národů a států, ale i v rámci sociálních skupin, a tak považují dřívější pojetí za dosti široké a nedostačující.*

[0-2) Tyto normy

[2-3) se

[6-12) v rámci různých národů a států

[15-19) v rámci sociálních skupin

[23-30) dřívější pojetí za dosti široké a nedostačující

vp: *Kdybych to byl býval věděl, byl bych sem nechodil.*

[0-5): byl býval věděl

[6-10): byl bych nechodil

clause: *Muž, který stojí u cesty, vede kolo.*

[0-9): Muž , , vede kolo

[2-6): který stojí u cesty

◀ Zpět

slovo	před	po
Na	k7{c4, c6}	k7c6
krásné	k2eA{gFnPcld1, gFnPc4d1, gFnPc5d1, gFnSc2d1, gFnSc3d1, gFnSc6d1, glnPcld1, glnPc4d1, glnPc5d1, glnScld1wH, glnSc4d1wH, glnSc5d1wH, gMnPc4d1, gMnScld1wH, gMnSc5d1wH, gNnScld1, gNnSc4d1, gNnSc5d1}	k2eAgFnSc6d1
dlouhé	k2eA{gFnPcld1, gFnPc4d1, gFnPc5d1, gFnSc2d1, gFnSc3d1, gFnSc6d1, glnPcld1, glnPc4d1, glnPc5d1, glnScld1wH, glnSc4d1wH, glnSc5d1wH, gMnPc4d1, gMnScld1wH, gMnSc5d1wH, gNnScld1, gNnSc4d1, gNnSc5d1}	k2eAgFnSc6d1
ulici	klgFnSc3, klgFnSc4, klgFnSc6	klgFnSc6
stálo	k5eAalMgNnSalrD	kSeApNnStMmPal
moderní	k2eA{gFnPcld1, gFnPc4d1, gFnPc5d1, gFnScld1, gFnSc2d1, gFnSc3d1, gFnSc4d1, gFnSc5d1, gFnSc6d1, gFnSc7d1, glnPcld1, glnPc4d1, glnPc5d1, glnScld1, glnSc4d1, glnSc5d1, gMnPcld1, gMnPc4d1, gMnPc5d1, gMnScld1, gMnSc5d1, gNnPcld1, gNnPc4d1, gNnPc5d1, gNnScld1, gNnSc4d1, gNnSc5d1}	k2eAgNnScld1, k2eAgNnSc4d1, k2eAgNnSc5d1
nablýskané	k2eA{gFnPcld1rD, gFnPc4d1rD, gFnPc5d1rD, gFnSc2d1rD, gFnSc3d1rD, gFnSc6d1rD, glnPcld1rD, glnPc4d1rD, glnPc5d1rD, glnScld1wHrD, glnSc4d1wHrD, glnSc5d1wHrD, gMnPc4d1rD, gMnScld1wHrD, gMnSc5d1wHrD, gNnScld1rD, gNnSc4d1rD, gNnSc5d1rD}	k2eAgNnScld1, k2eAgNnSc4d1, k2eAgNnSc5d1
auto	klgNnSc1, klgNnSc4, klgNnSc5	klgNnSc1, klgNnSc4, klgNnSc5

◀ Zpět

Metagramatika systému synt synt – příklad logické analýzy

System synt – příklad logické analýzy

vyhodnocení **rule_schema** pro **np** 'pečené kuře'

4, 6, -npl -> . left_modif np .: k1gNnSc145

agree_case_number_gender_and_propagate OK

rule_schema: 2 nterms, 'lwtx(awtx(#1) and awtx(#2))'

And constra, Abstr and Exi vars are just gathered

1 (1x1) constructions:

$$\lambda w_2 \lambda t_3 \lambda x_4 ([\text{pečený}_{w_2 t_3}, x_4] \wedge [\text{kuře}_{w_2 t_3}, x_4]) \dots (ol)_{\tau w}$$

And constra: none added

Exi vars: none added

System synt – příklad logické analýzy – pokrač.

vyhodnocení **verb_rule_schema** pro celou **clause**

verb_rule_schema: 3 groups

no acceptable subject found: supplying an inexplicit one

inexplicit subject: k3xPgMnSc1,k3xPgInSc1: $On... \iota$

Clause valency list: jíst <v>#1:(1)hA-#2:(2)hPTc1, ...

Verb valency list: jíst <v>#2:hH-#1:hPTc4ti

Matched valency list: jíst <v>#2:(1)hH-#1:(2)hPTc4ti

time span: $\lambda t_{12} \text{dnes}_{tt_{12}} \dots (o\tau)$

frequency: $\text{Onc} \dots ((o(o\tau))\pi)_{\omega}$

verbal object: $x_{15} \dots (o(o\pi)(o\pi))$

present tense clause:

$$\lambda w_{17} \lambda t_{18} (\exists i_{10}) (\exists x_{15}) (\exists i_{16}) ([\text{Does}_{w_{17}t_{18}}, \text{On}, [\text{Imp}_{w_{17}}, x_{15}]] \wedge [\text{večeře}_{w_{17}t_{18}}, i_{10}] \wedge$$

$$[\text{pečený}_{w_{17}t_{18}}, i_{16}] \wedge [\text{kuře}_{w_{17}t_{18}}, i_{16}] \wedge x_{15} =$$

$$[\text{jíst}, i_{16}]_{w_{17}} \wedge [[\text{k}_{w_{17}t_{18}}, i_{10}]_{w_{17}}, x_{15}]) \dots \pi$$

clause:

$$\lambda w_{19} \lambda t_{20} [\text{P}_{t_{20}}, [\text{Onc}_{w_{19}}, \lambda w_{17} \lambda t_{18} (\exists i_{10}) (\exists x_{15}) (\exists i_{16}) ([\text{Does}_{w_{17}t_{18}}, \text{On}, [\text{Imp}_{w_{17}}, x_{15}]] \wedge$$

$$[\text{večeře}_{w_{17}t_{18}}, i_{10}] \wedge [\text{pečený}_{w_{17}t_{18}}, i_{16}] \wedge [\text{kuře}_{w_{17}t_{18}}, i_{16}] \wedge x_{15} =$$

$$[\text{jíst}, i_{16}]_{w_{17}} \wedge [[\text{k}_{w_{17}t_{18}}, i_{10}]_{w_{17}}, x_{15}])], \lambda t_{12} \text{dnes}_{tt_{12}}] \dots \pi$$

[← Zpět](#)